راهنمای نگهداری · پرندگان

راهنمای نگهداری توکان

از قفس پروازی و رژیم کم‌آهن تا شناخت زودهنگام نشانه‌های بیماری — یک برگه‌ی مرجع کاربردی برای کسانی که توکان دارند یا به داشتنش فکر می‌کنند.

دکتر مهدیار رمزگویان · دامپزشک حیوانات اگزوتیک

Photo: Giles Laurent, Toco toucan (Ramphastos toco), CC BY-SA 4.0, via Wikimedia Commons

۱ کارت اطلاعات سریع

نام فارسی / علمی	توکان — خانواده‌ی Ramphastidae. رایج‌ترین گونه‌های نگهداری‌شده: توکان توکو (*Ramphastos toco*)، توکان منقارکیلی (*Ramphastos sulfuratus*)؛ و گونه‌های کوچک‌تر مثل آراساری‌ها (*Pteroglossus*) و توکانت‌ها (*Aulacorhynchus*)
طول عمر	معمولاً حدود ۱۵ تا ۲۰ سال در اسارت با مراقبت خوب؛ بسته به گونه و کیفیت تغذیه متفاوت است
اندازه‌ی بالغ	توکو: حدود ۵۵ تا ۶۵ سانتی‌متر (با منقار) و حدود ۵۰۰ تا ۸۰۰ گرم · منقارکیلی: حدود ۴۲ تا ۵۵ سانتی‌متر · آراساری و توکانت: کوچک‌تر (حدود ۳۰ تا ۴۵ سانتی‌متر)
سطح دشواری	**پیشرفته / بسیار دشوار** — نیاز به فضای پروازی بزرگ، رژیم اختصاصی کم‌آهن و نظافت سنگین روزانه
رژیم	عمدتاً میوه‌خوار (فروژیوار) با بخش کوچکی پروتئین جانوری؛ پایه‌ی رژیم: پلت کم‌آهن مخصوص توکان/سافت‌بیل + میوه‌ی تازه
دما	گرمسیری؛ محدوده‌ی راحت تقریباً ۲۰ تا ۲۹ درجه‌ی سانتی‌گراد. به سرما و کوران حساس است و نباید در معرض دمای پایین (تقریباً زیر ۱۵ درجه) بماند
رطوبت / نور	رطوبت متوسط (حدود ۵۰ تا ۷۰ درصد) · نور طبیعی یا لامپ تمام‌طیف، حدود ۱۲ ساعت روشنایی و ۱۰ تا ۱۲ ساعت تاریکی و آرامش
اجتماعی / تنها	تنها یا جفتی؛ هرگز با پرندگان کوچک‌تر نگهداری نشود (می‌تواند به آن‌ها حمله کند). صدای بلند و قورباغه‌مانند یا خش‌دار دارد؛ سخنگو نیست

۲ مناسب چه کسی است؟ آیا انتخاب درستی است؟

توکان با آن منقار رنگارنگ یکی از جذاب‌ترین پرندگان دنیاست، اما نگهداری‌اش در خانه به‌مراتب سخت‌تر از یک طوطی است. توکان پرنده‌ای **پرتحرک و جهنده** است که به‌جای بالا رفتن از میله‌ها (کاری که طوطی‌ها می‌کنند) بین شاخه‌ها می‌پرد و پرواز کوتاه می‌کند؛ پس قفس معمولی برایش زندان است. رژیم میوه‌ای هم یعنی فضولات زیاد، شل و پرتاب‌شونده که نظافت هرروزه می‌خواهد. و مهم‌تر از همه، توکان به **بیماری ذخیره‌ی آهن** بسیار حساس است؛ یعنی غذای «معمولی» پرنده می‌تواند به‌مرور کبدش را از بین ببرد.

انتخاب مناسبی است اگر...

- فضای یک پرنده‌خانه‌ی (اویری) بزرگ و گرم یا یک اتاق امن اختصاصی دارید.
- می‌توانید هر روز میوه‌ی تازه آماده کنید و پلت کم‌آهن مناسب تهیه کنید.
- برای نظافت روزانه‌ی سنگین وقت و حوصله دارید.
- به دامپزشک اگزوتیک آشنا با پرندگان میوه‌خوار دسترسی دارید.
- تعهد ۱۵ تا ۲۰ ساله را می‌پذیرید.

بهتر است صبر کنید اگر...

- در آپارتمان کوچک زندگی می‌کنید یا همسایه‌ها به صدا حساس‌اند.
- پرنده‌ای سخنگو یا «دست‌آموز و آرام» می‌خواهید.
- پرندگان کوچک (فنچ، قناری، مرغ عشق) در خانه دارید.
- نمی‌توانید منبع قانونی و مدارک پرنده را تأیید کنید.
- تجربه‌ی نگهداری پرنده‌ی بزرگ ندارید.

نکته‌ی قانونی و اخلاقی

توکان بومی ایران نیست و چند گونه‌ی رایج آن (از جمله توکان توکو و منقارکیلی) در **پیوست II کنوانسیون CITES** قرار دارند. یعنی واردات و تجارت قانونی آن‌ها به مجوز CITES و مجوزهای مراجع داخلی (از جمله سازمان حفاظت محیط زیست و سازمان دامپزشکی) نیاز دارد. فقط پرنده‌ی **پرورش‌یافته در اسارت** با مدارک معتبر بخرید؛ خرید پرنده‌ی صیدشده از طبیعت هم غیرقانونی و هم از نظر سلامت پرخطر است (استرس، انگل و بیماری‌های عفونی) و به نابودی جمعیت‌های طبیعی کمک می‌کند.

۳ محل نگهداری و تجهیزات

اندازه‌ی قفس / پرنده‌خانه

مهم‌ترین اصل: **طول** از ارتفاع مهم‌تر است، چون توکان افقی می‌پرد و پرواز کوتاه می‌کند. قفس‌های مرسوم طوطی، حتی بزرگ‌ترین‌ها، معمولاً فقط برای مدت کوتاه یا شب مناسب‌اند.

گونه	حداقل پیشنهادی (طول × عرض × ارتفاع)	توضیح
توکان بزرگ (توکو، منقارکیلی)	تقریباً ۳ تا ۴ متر × ۱٫۵ تا ۲ متر × ۲ متر	هرچه بزرگ‌تر بهتر؛ بسیاری از متخصصان فضای بیشتر را توصیه می‌کنند
آراساری و توکانت	تقریباً ۲ تا ۳ متر × ۱ متر × ۲ متر	کوچک‌ترند اما همان‌قدر پرتحرک

چیدمان و تجهیزات

- **نشیمن:** شاخه‌های طبیعی و غیرسمی با قطرهای مختلف (مثلاً بید یا درختان میوه‌ی سم‌پاشی‌نشده)، در دو انتهای فضا تا پرنده مجبور به پرش و پرواز شود. نشیمن‌های هم‌قطر و صاف به کف پا فشار یکنواخت می‌آورند و زمینه‌ی بامبل‌فوت را فراهم می‌کنند.
- **کف:** سطحی که شست‌وشوی روزانه را آسان کند (کاشی، بتن صاف یا کف‌پوش قابل‌شست‌وشو، یا روزنامه/کاغذ زیر قفس). فضولات توکان زیاد و آبکی است؛ کف ساده یعنی بهداشت بهتر.
- **دیواره‌ها:** بخشی از دیوارهای پشت و کناره‌ها را با سطح قابل‌شست‌وشو بپوشانید؛ فضولات و تکه‌های میوه پرتاب می‌شوند.

- **ظرف‌ها:** ظرف‌های سنگین و ثابت از استیل یا سرامیک، دور از زیر نشیمن تا آلوده نشوند. ظرف غذا را بالاتر از کف بگذارید.
- **جعبه‌ی خواب/لانه:** بسیاری از توکان‌ها در طبیعت در حفره‌ی درخت می‌خوابند. یک جعبه‌ی چوبی یا کنده‌ی توخالی امن (متناسب با اندازه‌ی پرنده) احساس امنیت می‌دهد؛ در جفت‌ها ممکن است رفتار تولیدمثلی را هم تحریک کند.
- **اسباب‌بازی:** فقط اسباب‌بازی‌های **بزرگ**. توکان اشیا را با منقار پرتاب و قورت می‌دهد؛ هر چیز کوچک‌تر از یک گردو خطر بلعیدن جسم خارجی دارد.

دما، نور و محل قرارگیری

- توکان از منقارش برای دفع گرما استفاده می‌کند و تحمل سرمایش کم است. در زمستان فضای سرپوشیده و گرم لازم است؛ منقار و پاها در سرما در معرض سرمازدگی‌اند.
- از کوران، کنار کولر/بخاری و آفتاب مستقیم بدون سایه دوری کنید. اگر بخشی از فضا بیرونی است، همیشه سایه و پناه گرم فراهم باشد.
- نور طبیعی بهترین است؛ در فضای بسته از لامپ تمام‌طیف مخصوص پرنده و برنامه‌ی ثابت روز/شب استفاده کنید (جزئیات در مقاله‌ی نور و UVB پرندگان در سایت).
- دود سیگار، اسپری‌ها، خوشبوکننده‌ها و بخار ظروف تفلون برای همه‌ی پرندگان خطرناک‌اند. ظرف‌ها و میوه‌ها را روزانه با آب داغ بشویید.

> **چرا منقار توکان را جدی بگیریم؟**
>
> منقار توکان با وجود اندازه‌اش سبک است: پوسته‌ای از کراتین روی یک ساختار استخوانی اسفنجی و پر از رگ. یعنی ضربه به میله، دیوار یا سقف می‌تواند باعث ترک، شکستگی یا خون‌ریزی شود. فضای کافی، نبود لبه‌ها و گوشه‌های تیز و حرکت‌ندادن ناگهانی قفس از این آسیب‌ها پیشگیری می‌کند. منقار سالم توکان معمولاً نیازی به کوتاه کردن ندارد؛ هر تغییر شکل یا ترک باید توسط دامپزشک بررسی شود.

۴ تغذیه: کم‌آهن، تازه و تکه‌تکه

توکان‌ها در طبیعت عمدتاً میوه‌ی جنگلی می‌خورند که آهن نسبتاً کمی دارد، و بدنشان آهن را بسیار کارآمد جذب و ذخیره می‌کند. در اسارت، اگر غذایی با آهن زیاد (مثل پلت طوطی یا غذای سگ و گربه) بگیرند، آهن به‌مرور در کبد انباشته می‌شود. به همین دلیل **تغذیه، مهم‌ترین بخش پیشگیری از بیماری در توکان است.**

بخش رژیم	سهم تقریبی	نکته
پلت کم‌آهن مخصوص توکان/ سافت‌بیل	حدود نیمی از رژیم (بسته به برند و توصیه‌ی دامپزشک)	از برچسب، میزان آهن را چک کنید؛ معمولاً فرمول‌هایی با آهن پایین (در حد کمتر از حدود ۱۰۰ میلی‌گرم در کیلوگرم یا ppm) توصیه می‌شوند و برخی منابع مقادیر پایین‌تر را ترجیح می‌دهند. پلت طوطی جایگزین مناسبی نیست.
میوه‌ی تازه	حدود نیمی از رژیم	پاپایا، خربزه و طالبی، هندوانه، گلابی، سیب (بدون هسته)، انگور، بلوبری، موز در حد متعادل. خرد شده به مکعب‌های کوچک.
پروتئین جانوری	مقدار کم و گاه‌به‌گاه	حشرات تغذیه‌ای سالم (مثل کرم میل‌ورم یا جیرجیرک پرورشی) به‌عنوان تشویقی. پروتئین‌های پرآهن مثل گوشت قرمز و جگر نه.

آب	همیشه	آب تمیز و تازه، روزانه تعویض؛ ظرف حمام جدا از ظرف آب آشامیدنی.

چرا تکه‌تکه؟ توکان غذا را با نوک منقار می‌گیرد، بالا پرتاب می‌کند و **درسته قورت می‌دهد**؛ نمی‌جود. میوه را به مکعب‌هایی تقریباً هم‌اندازه‌ی یک حبه‌ی انگور (برای آراساری و توکانت کوچک‌تر) ببرید تا خطر گیر کردن و خفگی کم شود و پرنده فقط میوه‌ی محبوبش را جدا نکند.

این‌ها را بدهید

- پلت کم‌آهن مخصوص توکان/سافت‌بیل
- پاپایا، طالبی، خربزه، هندوانه
- گلابی، سیب بدون هسته، انگور، بلوبری
- موز (متعادل، چون شیرین و پرکالری است)
- حشرات پرورشی سالم به مقدار کم

این‌ها را ندهید یا محدود کنید

- **ممنوع:** آووکادو، شکلات، کافئین، الکل، غذای شور یا چرب انسانی، هسته‌ی سیب/زردآلو/گیلاس
- **پرآهن:** گوشت قرمز، جگر، زرده‌ی تخم‌مرغ زیاد، غذای سگ/گربه، غلات و مکمل‌های غنی‌شده با آهن، کشمش و میوه‌ی خشک
- **محدود:** میوه‌های پرویتامین C مثل مرکبات، کیوی، توت‌فرنگی و گواوا — ویتامین C جذب آهن را بیشتر می‌کند
- **هر مکمل** ویتامین، مینرال یا «آهن برای تقویت» بدون تجویز دامپزشک — از خطرناک‌ترین اشتباه‌های رایج

دفعات و بهداشت غذا

- توکان گوارش سریعی دارد و غذا را زود از بدن عبور می‌دهد؛ معمولاً دو وعده‌ی تازه در روز (صبح و عصر) مناسب است و همیشه کمی پلت در دسترس باشد.
- میوه‌ی خردشده در هوای گرم ظرف چند ساعت تخمیر می‌شود و محل رشد باکتری و قارچ است؛ باقی‌مانده را در همان روز جمع کنید.
- غذا و ظرف‌ها را از دسترس جوندگان دور نگه دارید؛ فضولات موش و رت می‌تواند منبع عفونت‌های باکتریایی خطرناک (مثل یرسینیا) برای توکان باشد.

۵ برنامه‌ی مراقبت

روزانه

- [ ] دو وعده میوه‌ی تازه + بررسی پلت
- [ ] جمع کردن باقی‌مانده‌ی میوه
- [ ] تعویض آب و شستن ظرف‌ها
- [ ] تمیز کردن کف و فضولات
- [ ] نگاه به فضولات، اشتها و رفتار
- [ ] زمان تعامل و پرواز آزاد امن
- [ ] آب‌پاشی یا حمام (در صورت تمایل)

هفتگی

- [ ] وزن‌کشی با ترازوی گرمی و ثبت در دفترچه
- [ ] شست‌وشو و ضدعفونی نشیمن‌ها و دیواره‌ها
- [ ] بررسی منقار برای ترک یا تغییر رنگ
- [ ] بررسی کف پا و ناخن‌ها
- [ ] جابه‌جایی و تعویض اسباب‌بازی‌ها
- [ ] بررسی تاریخ و انبار پلت (خشک و خنک)

ماهانه / سالانه

- [ ] بازبینی ایمنی فضا (توری، لبه‌های تیز، سیم‌ها)
- [ ] تعویض شاخه‌های فرسوده
- [ ] ضدعفونی کامل فضا (ماهانه)
- [ ] معاینه‌ی سالانه نزد دامپزشک اگزوتیک
- [ ] آزمایش خون سالانه برای ارزیابی کبد
- [ ] بازبینی برچسب و میزان آهن غذا

۶ رفتار، دست‌آموزی و هندلینگ

- **شخصیت:** توکان‌های دست‌پرورده می‌توانند کنجکاو، بازیگوش و وابسته به صاحب‌شان باشند؛ بازی «پرتاب و گرفتن» حبه‌ی انگور یکی از سرگرمی‌های محبوب آن‌هاست. با این حال توکان پرنده‌ی بغلی مثل طوطی نیست و معمولاً از گرفته شدن خوشش نمی‌آید.
- **صدا:** توکان‌ها حرف نمی‌زنند؛ صدای آن‌ها بسته به گونه خش‌دار، قارقار مانند یا شبیه صدای قورباغه است و می‌تواند بلند و مکرر باشد، به‌خصوص صبح‌ها.
- **پرخاشگری:** در فصل جفت‌گیری، حتی پرنده‌ی آرام ممکن است با منقار ضربه بزند. جفت‌ها گاهی به هم حمله می‌کنند؛ رفتارشان را زیر نظر بگیرید و فضای فرار کافی بدهید. توکان در طبیعت جوجه و تخم پرندگان دیگر را هم می‌خورد؛ پس **هرگز** با پرندگان کوچک‌تر هم‌قفس نشود.
- **غنی‌سازی محیطی:** پنهان کردن تکه‌های میوه در شاخ‌وبرگ، آویز کردن میوه، اسباب‌بازی‌های بزرگ پرتاب‌کردنی و آب‌پاشی، کسالت و رفتارهای وسواسی را کم می‌کند.
- **آموزش:** با تقویت مثبت (پاداش میوه‌ی محبوب) می‌توان «بالا آمدن روی دست»، رفتن به جعبه‌ی حمل و ایستادن روی ترازو را آموزش داد؛ این‌ها معاینه و وزن‌کشی را کم‌استرس می‌کنند.
- **گرفتن پرنده:** هیچ‌وقت پرنده را از منقار نگیرید یا منقار را محکم نبندید — منقار در دفع گرما و تنفس نقش دارد و آسیب‌پذیر است. در صورت لزوم با حوله بدن و بال‌ها را به‌آرامی مهار کنید و زمان مهار را کوتاه نگه دارید.
- **کوتاه کردن بال:** برای توکان معمولاً توصیه نمی‌شود؛ ورزش پروازی بخش مهمی از سلامت آن است و پرنده‌ی بال‌کوتاه سنگین‌جثه ممکن است هنگام افتادن به منقار و جناغ آسیب بزند.

۷ مشکلات شایع سلامت و نشانه‌های هشدار

مشکل	چرا پیش می‌آید؟	نشانه‌هایی که باید ببینید
بیماری ذخیره‌ی آهن (هموکروماتوز)	رژیم پرآهن یا نامناسب برای گونه در طولانی‌مدت؛ آهن در کبد و اندام‌های دیگر انباشته می‌شود	بی‌حالی تدریجی، کاهش وزن، تورم شکم، تنفس سخت، پر نامرتب؛ گاهی بدون نشانه تا مرحله‌ی پیشرفته یا مرگ ناگهانی
چاقی و کبد چرب	میوه‌ی شیرین زیاد، فضای کم برای پرواز	افزایش وزن، تنبلی، کاهش تمایل به پرواز، تنفس سنگین
آسیب و شکستگی منقار	برخورد با میله و دیوار در فضای کوچک، ترس ناگهانی، دعوا	ترک، خون‌ریزی، کج شدن منقار، ناتوانی در برداشتن غذا
عفونت‌های باکتریایی گوارشی و سیستمیک	میوه‌ی تخمیرشده، آب آلوده، تماس غذا با فضولات جوندگان (از جمله یرسینیا)	اسهال غیرعادی (فراتر از فضولات آبکی طبیعی)، پف کردن، بی‌اشتهایی، مرگ سریع در موارد حاد
عفونت قارچی (کاندیدا، آسپرژیلوس)	غذای کپک‌زده، محیط کثیف یا مرطوب و بی‌تهویه، استرس	پلاک سفید در دهان، تغییر صدا، تنفس دهانی یا صدادار، کاهش وزن
انگل‌های داخلی	پرنده‌ی تازه‌وارد، دسترسی به فضای باز یا حشرات وحشی	کاهش وزن با اشتهای طبیعی، فضولات غیرطبیعی، ضعف
مشکلات پا (بامبل‌فوت) و سرمازدگی	نشیمن‌های صاف و هم‌قطر، کف کثیف، چاقی؛ سرما برای منقار و انگشتان	قرمزی یا زخم کف پا، لنگش؛ تغییر رنگ نوک منقار یا انگشتان پس از سرما

بلعیدن جسم خارجی	عادت به قورت دادن درسته‌ی اشیا	عق زدن، بی‌اشتهایی ناگهانی، فضولات کم یا قطع شده

فضولات طبیعی توکان

به دلیل رژیم میوه‌ای، فضولات توکان به‌طور طبیعی زیاد، آبکی و هم‌رنگ میوه‌ی خورده‌شده است. «تغییر» نسبت به حالت همیشگی پرنده مهم است: خون، رنگ سیاه قیری، بوی بسیار بد، کف‌دار بودن یا قطع شدن فضولات را جدی بگیرید.

بهداشت برای انسان‌ها (بیماری‌های مشترک)

برخی عفونت‌های پرندگان مثل سالمونلا، یرسینیا و کلامیدیوز (پسیتاکوز) می‌توانند به انسان منتقل شوند. بعد از تمیز کردن فضا و تماس با پرنده دست‌ها را بشویید، هنگام تمیز کردن فضولات خشک ماسک بزنید، ظرف‌های پرنده را جدا از ظرف‌های آشپزخانه بشویید و افراد باردار، سالمند یا دارای نقص ایمنی احتیاط بیشتری کنند.

در هیچ‌کدام از این موارد خودسرانه دارو ندهید. تشخیص و درمان — از آزمایش خون و تصویربرداری تا تصمیم درباره‌ی هر مداخله — فقط کار دامپزشک اگزوتیک است. این راهنما عمداً هیچ نام دارو یا دوزی ذکر نمی‌کند.

۸ چه زمانی فوراً به دامپزشک اگزوتیک مراجعه کنیم؟

پرندگان نشانه‌های بیماری را تا جای ممکن پنهان می‌کنند؛ وقتی توکان «ظاهراً بیمار» است، معمولاً بیماری مدتی است پیش رفته. در موارد زیر همان روز با دامپزشک تماس بگیرید:

نشانه‌های اورژانسی

- پف کردن و نشستن روی کف قفس، چشم‌های نیمه‌بسته، خواب‌آلودگی در طول روز
- تنفس دهانی، تکان خوردن دم با هر نفس، صدای خس‌خس
- تورم شکم یا بی‌اشتهایی کامل بیش از چند ساعت (گوارش سریع توکان یعنی فرصت کمتر)
- خون در فضولات، رنگ سیاه قیری یا قطع شدن فضولات
- خون‌ریزی از منقار، پر یا هر نقطه‌ی بدن؛ ترک یا شکستگی منقار
- عق زدن مکرر یا احتمال بلعیدن جسم خارجی
- تشنج، عدم تعادل، افتادن از نشیمن
- هرگونه سرمازدگی یا پس از قرار گرفتن طولانی در سرما یا گرمای شدید

تا رسیدن به دامپزشک

- پرنده را در محیطی **گرم، آرام و نیمه‌تاریک** نگه دارید (جعبه‌ی حمل با حوله، دور از سروصدا).
- نمونه‌ی تازه‌ی فضولات، نام و برچسب غذای مصرفی و دفترچه‌ی وزن را همراه ببرید.
- در صورت خون‌ریزی، فشار ملایم با گاز تمیز بدهید و فوراً حرکت کنید.

۹ چک‌لیست خرید و انتخاب توکان سالم

منبع و مدارک

- ☐ پرورش‌یافته در اسارت، نه صیدشده از طبیعت
- ☐ مدارک CITES و مجوزهای قانونی واردات/نگهداری
- ☐ حلقه‌ی پای بسته یا میکروچیپ مطابق مدارک
- ☐ فروشنده‌ای که درباره‌ی رژیم کم‌آهن اطلاعات دارد
- ☐ سابقه‌ی تغذیه و نام غذای فعلی پرنده
- ☐ امکان معاینه‌ی پیش از خرید نزد دامپزشک
- ☐ پس از خرید: قرنطینه‌ی حدود ۳۰ تا ۴۵ روزه جدا از پرندگان دیگر و معاینه در هفته‌ی اول

ظاهر و رفتار

- ☐ هوشیار، فعال و کنجکاو؛ پرش راحت بین نشیمن‌ها
- ☐ چشم‌های روشن و بدون ترشح، سوراخ‌های بینی تمیز
- ☐ منقار بدون ترک، شکستگی یا تغییر شکل
- ☐ پر صاف و براق، بدون نقاط بی‌پر
- ☐ تنفس آرام، بدون تکان دم و صدا
- ☐ کف پای سالم، بدون قرمزی و زخم
- ☐ اطراف کلواک تمیز
- ☐ اشتهای خوب هنگام دیدن میوه

۱۰ پرسش‌های متداول

چرا نمی‌توانم به توکانم پلت طوطی یا غذای سگ بدهم؟

این غذاها برای گونه‌های دیگر فرموله شده‌اند و آهن‌شان برای توکان زیاد است. توکان آهن را بسیار کارآمد جذب می‌کند و این آهن اضافه به‌مرور در کبد انباشته می‌شود. غذایی که برای طوطی «خوب» است، برای توکان می‌تواند در درازمدت بیماری‌زا باشد.

توکان حرف می‌زند یا دست‌آموز می‌شود؟

حرف نمی‌زند. توکان دست‌پرورده می‌تواند اجتماعی و بازیگوش باشد و روی دست بنشیند، اما معمولاً نوازش و بغل شدن طولانی را دوست ندارد.

آیا می‌توانم دو توکان را با هم نگه دارم؟

جفت سازگار معمولاً کنار هم زندگی می‌کند، اما معرفی باید آرام و در فضای بزرگ باشد؛ در فصل جفت‌گیری دعوا شایع است.

چطور بفهمم توکانم به بیماری ذخیره‌ی آهن مبتلا شده؟

در خانه نمی‌شود مطمئن شد؛ نشانه‌ها دیر و غیراختصاصی ظاهر می‌شوند. وزن‌کشی منظم، رژیم کم‌آهن و چکاپ و آزمایش خون سالانه بهترین راه شناخت زودهنگام است و تشخیص قطعی با ارزیابی‌های تخصصی دامپزشک (از جمله گاهی بیوپسی کبد) انجام می‌شود.

۱۱ هشدار پایانی

این راهنما برای آموزش صاحبان پرنده است و **جایگزین معاینه، تشخیص و درمان دامپزشک نیست**. اعداد تقریبی‌اند و بسته به گونه و منبع متفاوت‌اند. هیچ دارو یا دوزی ذکر نشده؛ با هر نشانه‌ی بیماری به دامپزشک اگزوتیک مراجعه کنید.